

Tornion kaupungin lausunto Lapin tuulivoimaselvitykseen 2022 ja jatkohankkeeseen Lapin tuulivoimaselvitys 2023-2024

KH 20.02.2023 § 48
3082/00.04.01/2023

Valmistelija

Kaupunginjohtaja Jukka Kujala, 040 132 0403
Kaupunginarkkitehti Harri Ryyänen, 040 7048720
Toimitusjohtaja Marko Alamartimo, 0400 251350

Lapin liitto on toimittanut 26.1.2023 päivätyn lausuntopyynnön koskien 5.12.2022 valmistunutta Lapin tuulivoimaselvitystä 2022 ja jatkohanketta Lapin tuulivoimaselvitys 2023-2024.

Ympäristöministeriön avustuksella valmistuneen selvityksen tavoitteena oli löytää tuulivoimatuotantoon potentiaalisia alueita maakuntakaavoituksen taustaksi sekä laatia maankäyttö- ja rakennuslain 9§:n tarkoittama riittävä selvitys ja merkittävien vaikutusten arviointi mahdollisen maakuntakaavoituksen lähtötiedoiksi ja kuntakaavoituksen tueksi.

Tuulivoimaselvityksen aikana selvisi, että Lapissa on vireillä useita tuulivoimahankkeita, jotka eivät tulleet esille selvityksessä. Lisäksi kuntien kiinnostus tuulivoimaa kohtaan on lisääntynyt selvityksen myötä ja alustavia tiedusteluja on toimitettu myös sähköverkosta irti olevien laajojen tuulivoimapuistojen alueista, joiden yhteyteen voitaisiin rakentaa mm. teollisen mittakaavan uudistuvan polttoaineen laitoksia. Vuoden 2022 selvityksessä peruskriteerinä oli tuulivoima-alueen max 40 kilometrin etäisyys sähköasemasta.

Lapin liitto on saanut Ympäristöministeriöltä myönteisen päätöksen 20.12.2022 tuulivoimaselvityksen jatkohankkeelle. Hankkeessa täydennetään laaditun Lapin tuulivoimaselvityksen 2022 mahdollisilla uusilla alueilla sekä selvitetään, löytyykö Lapista tuulivoimapuistoalueita, joiden yhteyteen voisi kehittää uusiutuvan energian teollista toimintaa.

Lapin liitto pyytää lausuntoa valmistuneesta Lapin tuulivoimaselvityksestä 2022 sekä tuulivoimaselvityksen jatkohankkeen tavoitteista 28.2.2023 mennessä osoitteeseen info@lapinliitto.fi.

Lausunnossa on hyvä tuoda esille, onko alueelle mahdollisesti tulossa uusia tuulivoimahankkeita ja esittää kriteerit, mikäli kunnassa on sellaisia osa-alueita, joihin ei toivota tuulivoimarakentamista. Pyynnössä todetaan lopuksi, että kunnanvaltuusto viime kädessä päättää, missä tuulivoimapuistot ovat tarkoituksenmukaisimmat lain reunaehtojen puitteissa.

Oheisaineisto

Lausuntopyyntö sekä aineisto: [Lapin tuulivoimaselvitys 2022](#) ja jatkohanke Lapin tuulivoimaselvitys 2023-2024

Tornion kaupungin lausunto

Tuulivoimateknologia on kehittynyt varsin nopeasti ja kehittyneen teknologian myötä uusien, tuulivoimalle potentiaalisten alueiden määrä on kasvanut. Lapin tuulivoimaselvityksen keskeisenä tavoitteena oli tunnistaa uudet potentiaaliset seudullisesti merkittävät yli 10 tuulivoimalan tuulivoima-alueet ja arvioida niihin kohdistuvat vaikutukset. Tuulivoiman lisääntyminen aiheuttaa painetta sähköverkkojen kapasiteetille ja

siirtolinjojen rakentamiselle. Liityntämahdollisuudet sähköverkkoon määrittelevät tuulivoima-alueiden toteutumismahdollisuuksia tietyillä alueilla.

Selvityksessä tunnistettiin yhteensä 46 potentiaalista tuulivoima aluetta. Potentiaalisten tuulivoima-alueiden kokoluokka vaihtelee 11–342 km² välillä. Tuulivoima-alueet mahdollistavat teoreettisen voimalamäärän noin 2 861 kpl, joista merialueelle sijoittuu noin 850 voimalaa. Varsinaisen hankesuunnittelun yhteydessä ja siihen liittyvässä voimalasijoittelussa huomioidaan tarkemmin alueittaiset erityispiirteet. Lapin tuulivoimaselvityksessä arvioidaan, että noin 2/3 tuulivoimaloista olisi toteutettavissa, eli yhteensä noin 1 907 tuulivoimalaa, josta merialueelle sijoittuu noin 570 voimalaa.

Lapin tuulivoimasselvityksessä ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on käsitelty hankkeen vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen. Merkittävimmät vaikutukset maisemaan syntyvät tuulivoima-alueiden näkymisestä maisemallisesti arvokkaille alueille (mm. tunturi- ja järviolueille). Selvityksessä nostetaan tässä yhteydessä esille mm. Torniojoen ympäristö ja ehdotetaan, että jatkosuunnittelussa mahdollisia vaikutuksia näille alueille tulisi tämentää esimerkiksi näkyvyystarkastelujen ja valokuvasovitteiden avulla. Keskeisimpiä arvokkaisiin luontokohteisiin kohdistuvia vaikutuksia ovat tuulivoimapuiston rakentamisen aikainen melu ja muu häiriö, lisääntyvä ihmisten liikkuminen alueella, tuulivoimapuiston huoltoliikenne, lisääntyvä virkistyskäyttö (mm. marjastus, sienestys, ”huviajelu”), huoltotiestön muodostama este- ja käytävävaikutus sekä elinympäristöjen häviäminen, muuttuminen ja pirstoutuminen. Merialueella pysyviä muutoksia vaelluskalojen ympäristöön aiheutuu lähinnä tuulivoimalaitosten perustusten pystyttämisestä. Tämän johdosta tuulivoimalaitosten perustusten vaikutukset esimerkiksi virtauksiin ja suolapitoisuuksiin tulisi selvittää jatkosuunnittelun yhteydessä. Tuulivoimaloiden vaikutukset matkailuelinkeinolle johtuvat pääosin maisemakuvan muuttumisesta luonnontilaisesta rakennetuksi, vaikutuksista imagoon, tuotteisiin ja palveluihin tai matkailun kehittämiseen.

Selvityksen mukaan yhdestä tuulivoimalasta, joka sijoittuu tuulipuistoon, kertyy sen elinkaaren aikana (30 vuotta) kiinteistövero noin 400 000 euroa. Tämä tarkoittaa, että mikäli selvitysalueella toteutuu 1 907 tuulivoimalaa, kunnille syntyy yhteensä noin 763 milj. euroa kiinteistöverotuloja tuulipuistojen elinkaaren aikana. Tuulivoimahankkeiden kokonaisinvestointikustannukset ovat yhteensä noin 22,9 miljardia euroa ja työllisyysvaikutus (suorat, välilliset) on elinkaaren aikana yhteensä noin 294 100 henkilötyövuotta. Taloudellisten vaikutusten lisäksi myös ilmastovaikutukset ovat merkitykseltään positiivisia. Mikäli selvitysalueella toteutetaan 1 907 tuulivoimalaa, päästöt pienenevät vuositasolla yhteensä noin 7 000 000 tonnia CO₂ekv. Mikäli otetaan huomioon myös tuulivoimapuiston sisäiset tiet ja sähkönsiirtoverkon toteutus vähenee metsän pinta-ala jopa 1,5 ha tuulivoimalaa kohden. Tämä tarkoittaa, että mikäli selvitysalueella potentiaalisille tuulivoima-alueille toteutuu kuivanmaalle 2/3 potentiaalista tuulivoimaloista, eli 1 340 tuulivoimalaa, metsän pinta-ala vähenee noin 94–2 010 hehtaaria ja hiilinielut pienenevät vuositasolla 350–7 500 tonnia CO₂ekv. Huomioiden selvitysalueiden metsäalueiden laajuus (noin 5 800 000 ha), voidaan metsäpinta-alan vähentymistä (0,03 %) pitää vähäisenä hiilinielujen kannalta.

Tornion kaupunki toteaa, että Lapin tuulivoimasselvityksessä on arvioitu ansiokkaasti tuulivoimarakentamiseen liittyvät yhteisvaikutukset ottaen huomioon selvitykseen aikataulu ja resurssointi. Tornion kaupunki katsoo,

että Lapin Liiton teettämässä tuulivoimaselvityksessä on otettu riittävällä tarkkuudella huomioon Tornion kaupungin potentiaaliset tuulivoima-alueet sekä alueet, joille tuulivoimaa ei tule toteuttaa (nk. Ei-alueet).

Selvityksessä on otettu huomioon kaupungin kokonaisedun kannalta merkittävät asiat, sekä punnittu myös riittävällä tasolla tuulivoiman haitalliset vaikutukset. Tornion kaupunki toteaa, että tuulivoimalahankkeiden kokonaishyödyt kaupungille ovat yhteisvaikutusten arvioinnin näkökulmasta suuremmat, kuin haitat. Uusiutuvan energian tuotannon myötä alueelle mahdollisesti sijoittuvan jatkojalostuksen investoinnit ovat myös todennäköisempiä, mikäli energia on alueellisesti tuotettu. Tuulivoimaan kytkeytyvien jatkoinvestointien ja työllisyysvaikutusten hyöty on kaupungille erittäin merkittävä. Tämä on linjassa Tornion kaupunkistategian 2021-2025 kanssa, minkä mukaan haluamme ottaa paikkamme uusiutuvien energialähteiden käyttöä edistävänä kaupunkina ja tulevaisuuden teollisuuden ja kiertotalouden investointikohteena.

Hankkeiden toteutuessa niiden tuottamat kiinteistöverotulot (n. 400 000€/30v/mylly), mahdolliset yhteisöverotulot, sekä maanvuokratulot tukevat kaupungin mahdollisuuksia laadukkaiden kuntapalveluiden tuottamiselle tulevaisuudessa. Tuulivoimahankkeiden haittojen arviointi toteutetaan tarkemmin jokaisessa kaavahankkeessa erikseen viranomaisten edellyttämällä tasolla.

Pyydämme lisäämään suunnitteilla oleviin tuulivoima-alueisiin Tornion Tuulivoima Oy:n Rovavaaran osayleiskaavahankkeen karttarajauksen, joka on tullut kaupunginhallituksen käsittelyyn 6.2.2023.

Tuulivoimaselvityksen liitteessä nro. 1; Kuntakohtaisissa kohdekorteissa sivulla 152 esitetyn alue 38 Haapamaa pyydetään tarkentamaan niin, että se ei ulotu Martimon suunnitteilla olevan tuulivoima-alueen sisälle.

Tornion kaupungissa jo käynnistyneiden tuulivoimaosayleiskaavahankkeiden ja esitetyn alueen (38 Haapamaa) lisäksi emme katso enää olevan tarvetta esittää lisätuulivoiman suunnittelua kaupungin alueelle.

Lapin Liiton käynnistämässä jatkoselvityksessä mahdollisen aurinkovoiman osalta Tornion kaupunki näkee potentiaalisiksi alueiksi maa-ainesten- ja turpeenottoalueet, jotka ovat hyödynnettävyyden loppupuolella, sekä maatalouskäytön ulkopuolelle jääneet peltoalueet. Luontevaksi toteutustavaksi aurinkovoimala-alueiden sijoittumiselle katsotaan samantyyppinen, koko läänin laajuinen aineistoanalyysi, joka tehtiin tuulivoiman osalta. Sen tarkemmin tietämättä teknisiä reunaehtoja, nostamme esiin esimerkkeinä kaupungin alueella olevat maanottoalueet, jotka tulevat maisemoitaviksi lupien päättymisen jälkeen. Liitämme Tornion kaupungin lausunnon oheen maa-ainesten ottoalueista olevat kartta-aineistot, sekä tarkemmat tiedot määristä ja toiminnan aikatauluista excel-muodossa.

Tornion kaupunki katsoo myös hyödylliseksi tarkastella yleisellä tasolla mahdollisuutta ja ratkaisumalleja energiantuotantoalueiden monipuolisempaan käyttöön. Yhdistämällä puuttomilla/avoimilla alueilla sijaitsevat tuulivoima-alueet myös aurinkovoiman tuotantoon, voidaan ympäristövaikutuksia mahdollisesti keskittää suppeammalle alueelle.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Kujala Jukka
Päätösehdotus	Päätetään toimittaa annettu Tornion kaupungin lausunto Lapin liittoon.
Päätös	Asiasta käydyn keskustelun aikana kaupunginjohtaja muutti päätösesitystään siten, että hyväksytään lausunto toimitettavaksi Lapin liittoon. Hyväksyttiin.
